

SLOVENEK

Inserati:
Enostopna petstvarsta (72 mm široka in 3 mm visoka ali nje prostor)
za enkrat po 30 v
za dva- in večkrat 25,,
pri večjih naročilih primeren popust po dogovoru.

Poslano:
Enostopna petstvarsta po 80 v
Izhaja vsak dan izvenredno ne-
delje in praznike, ob 5. uri pop.
Redna letna priloga vojni red.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74. —

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun
poštne hranilnice avstrijske št. 24.797, ogrske 26.511,
bosn.-herc. št. 7563. — Upraviškega telefona št. 188.

Zanimivi govori v nemškem
državnem zboru.

Berlin, 29. marca.

Poslanec Bernstein je v imenu socialistično delovne skupnosti izrazil vladi nezauznanost. Vseled vedno hujših bremen je moral izjaviti, da še živi stranka, ki resno pobija militarizem. Dogodki na Ruskem nas krepijo v nadi, da bo socialna demokracija mogla izvršiti svoj stari miroljubni program. Zahteva zakonske predloge, da se pri sklepanju zavez, vojne in miru zagotovi besedo državnemu zboru, ki naj dobi pravico, da odslovi kanclerja. Državni zbor naj se potruži za skorajšen mir na temelju: Na nobeni strani nobenih aneksij.

Voditelj centra posl. Spahn zavrača očitke pruske gosposke zbornice. Centrum se bo tudi v bodoče boril za prusko volilno reformo. Morska zavora mora ostati, dokler ne zmagamo. Nekaj vladarjev je izgubilo, četudi le začasno, svojo samostojnost. Kakor se sliši, se tudi v Italiji maje prestol.

Izid ruske revolucije se tiče vseh slovanskih narodov. Nočemo se vmešavati v notranje razmere tujih držav in smemo biti veseli, da je zveza z Avstrijo potreba za obe državi in da to tudi ostane.

Sedanji papež je blagoslovil tistega, kdor bi prvi prinesel oljčno vejico. Naši nasprotniki niso hoteli miru, zato si ga moramo priboriti.

Socialni demokrat Noske: Ker sovražniki še vedno nočejo miru, zato moramo želiti, da ima naše vojno posojilo čim večji uspeh, obžaluje pa, da v Nemčiji vedno padajo besede, ki v tujih deželah morajo dušiti voljo in nagajenje za mir.

V Rusiji se je zrušil nevzdržljiv sistem. Kapitalistični voditelji so pri tem delu sodelovali, pa ne za hitrejši mir, ampak za vojno do zmago vitega konca. Tako je Miljukov govoril poslanikom entente. Sedaj pa v Rusiji govorijo množice in te so odkrito za mir. Kakor hitro bo to mirovno razpoloženje začelo vplivati na vlado, naj Nemčija ne opusti ničesar, kar bi znalo pospešiti skorajšen časten mir z Rusijo. (Živahno pritrdjevanje.) Angleži in Francozi pravijo, da je ruska revolucija udarec reakcionarni Prusiji. Istovetijo carizem in absolutizem. Govornik ni teh misli. Toda reakcionarnega s istima na Ruskem ni mogoče držati, če manjka reakcija na vzvod. Iz tujine so nemškimi socialnim demokratom svetovali, naj povzročijo revolucijo.

To bi spravilo delavstvo v največjo bedo. Mi vemo, kaj naj storimo. Tri dni po onem nasvetu so francoski socialisti dovolili vojne kredite.

Opozarja na ljudsko nevoljo zaradi prehrane. Vlada naj gleda, da ne poveča te nevolje in naj odpravi neenako preskrbo. Takoj naj začne z volilno reformo, s katero bi moralno osvobodila svet. Če gosposka zbornica noče pruske volilne reforme, jo bomo pač sklenili proti tej zbornici. (Desnica ugovarja, levica pritrdjuje.) Upirajo se samo konservativci, ki so pa le majhen drobec ljudstva. Kancler je rekel: »Gorje državniku, ki ne spozna znamenj časa.« Menda bo to veljalo njemu, če bo vztrajal v svoji nedelavnosti. Hitrejšo ali počasnejšo modernizacijo Nemčije ne odločuje posamezna oseba, ampak volja in sila ljudskih množic. Kancler naj še sedaj napravi pristo pot.

Naprednjak Müller-Meiningen: Z Rusijo moramo iskati miru, ki nam bo omogočil, da obnovimo in gojimo stare vezi. Kanclerjeva beseda o novi orientaciji veže tudi krono. Kdor ve, da so gotovi krogi za brezobzirno podmorsko vojno samo iz strahu pred novo orijentacijo, se ne bo čudil posledicam tega govora. (Po teh besedah nastane strahovit hrup.) Hvaležni smo kanclerju, da je potisnil v ospredje prusko volilno reformo. To vprašanje je pravo veliko nemško vprašanje. Rusije in Nemčije ni rešil absolutizem, ampak sila naroda.

Narodni liberalec Stresemann pravi, da pojde Kitajska z Ameriko. Car brez prestola, štirje kralji v pregnanstvu; to je posledica angleškega zavezništva, na katerem umrje vsak. Nemčija pač ni imela simpatij za carja, ki se nam je za pomoč v japonski vojski zahvalil z mobilizacijo.

Konservativec grof Westarp pravi, naj bi notranja vprašanja stopila v ozadje. Prusko volilno reformo bo imel rešiti pruski deželni zbor in sicer po vojni. Tudi konservativci so za reforme. Za svoje uspehe se moramo zahvaliti naši ustavni monarhiji. Tudi mi si želimo mirnega razmerja z Rusijo, toda doseči hočemo zmagovit konec vojne.

Kancler o položaju.

Kancler je izjavil: Car Nikolaj je žrtv svoje lastne tragične krivde. Navzlic tradicionalnemu prijateljstvu Rusije in Nemčije, in čeprav niso nobeni življenjski interesi ločili obeh držav, je zadnji car vedno bolj lezel v entento in v juliju 1914 je končno zašel v tako odvisnost od avtokratične

vojne stranke, da ni hotel slišati klica prijatelja — nemškega cesarja.

Kancler je že lani zavrnil legendo, da je Nemčija na Ruskem podpirala reakcionarni demokratični sistem proti vsakemu svobodoljubnemu gibanju. Ravno nasprotno je res. V najhujši stiski, v revoluciji po japonski vojni l. 1905 je nemški cesar kot prijatelj carja nujno prosil, da naj se nikar ne ustavlja opravičenim željam po reformi. Car je šel drugo pot, ki ni odgovarjala niti njegovim, niti našim interesom. Če bi se Rusija posvetila notranjim reformam, bi ne bilo prostora za neumna ekspanzijska stremeljenja, ki so vodila do te vojne in tudi stari zistem bi ne zašel tako daleč.

Ne vemo, kako se bodo dogodki razvili, toda mi ostanemo pri svojem načelu, da se nočemo vmešavati v notranje razmere tujih držav. (Pritrdjevanje.) Zlobno se sedaj širijo vesti, da hoče nemški cesar Rusom uničiti komaj priborjeno svobodo in spraviti carja nazaj. To je laž. Ruski narod naj si svojo hišo uredi sam. Mi si moremo želeči le to, da se Rusija razvije v trdno in varno trdnjavo miru. Če bo preuredba privedla do zopetnega zbližanja narodov, ki sta navezana na dobro sosedščino, tedaj to pozdravljamo z veseljem. Nemčija je veliko trpela pod grehi stare Rusije. Ruski narod, ki prav gotovo ni hotel te vojne, naj se nikar ne boji našega vmešavanja. Želimo le, da bomo z njim čim prej živeli v miru, ki bo zgrajen na častni podlagi za oba naroda.

Glede Amerike pravi kancler: z ozirom na kongres, ki bo sklepal o vojni in miru, da si Nemčija niti danes ne želi vojne z Ameriko. Večkrat smo ji povedali, da se odpovemo brezobzirni podmorski vojni le v upanju, da Anglijo pripravijo, da se bo pri svoji blokadi ravnala po zakonih človečanstva in mednarodnega prava. Še enkrat poudarjam, da sta Wilson in Lansing blokadno politiko sama označila kot nezakonito in nevredno brambe. Naše osem-mesečno upanje je bilo razočarano, kajti Anglija ni jenjala, ampak blokado poostri-la, zavrnila našo mirovno ponudbo in pro-glasila za vojni cilj take načrte, ki uničijo nas in naše zaveznike.

Zato smo morali začeti brezobzirno podmorsko vojno. Ali najde ameriška vlada v tem razlog, da napove Nemčiji vojno. Mi nismo odgovorni za novo prelivanje krvi. Znači bomo tudi to prenesli.

Kitajska dosedanjih vedno prijateljskih diplomatskih vezi ni pretrgala iz lastne volje, ampak pod pritiskom. Najbrže so

vplivale tudi finančne težkoče. Nasprotniki hočejo uničiti nemško trgovino s Kitajsko. Izid vojne, upam prav trdno, nam bo vse to vrnil in sicer na stroške naših nasprotnikov. Želim, da bo Kitajska do tedaj ohranila svojo odporno silo proti pohlepu in sebičnosti svojih sedanjih varuhov.

Glede vojaškega položaja izvaja kancler: Na vzhodni fronti ni večjih operacij; čas in slaba pota niso ugodna za večjo ofenzivo. Na zahodu se po načrtu pomikamo nazaj in vsak dan smo bolj svobodni v svojih operacijah. Cel narod bo hvaležen genialnemu vodstvu Hindenburga in Ludendorffa. Vse fronte držimo z nezmanjšano vstrajnostjo. Dokaz zato macedonska fronta. Podmorska vojna se je v marcu razvila ravno tako ugodno, kakor v februarju. Glede notranje politike pravi, da ne bo obširno govoril, ker še vedno mu je pred očmi: Naši vojaki so zunaj v strelskih jarkih, povodniki križarijo pod morjem v smrtni nevarnosti, ljudstvo doma trpi marsikatero pomanjkanje in trpljenje, od vseh strani pa se zagajajo v nas sovražnik. Vedno mi je živa misel: Za kaj naj delam? Za srečen konec. (Tako je!)

O duhu sedanje in bodoče notranje politike je kancler že večkrat govoril. V začetku vojne smo bili menda vsi zato, da vprašanja, ki morajo biti posledica vojne, ga doživeti, odložimo na čas po vojni. Upali smo, da bo kratka, sedaj se pa tako vleče, zato se je pri posameznih strankah izpremenilo naziranje o marsikaterem vprašanju in času, ko naj se začne reševati. To je bilo včeraj rečeno n. pr. glede poljskega vprašanja. Vse se vrti okoli pruske volilne reforme. Danes vidim, da so za takojšnjo rešitev ne samo socialni demokrati, ampak tudi napredni narodni liberalci. Ni še dolgo, da so bili zastopniki strank v pruskem deželnem zboru še nedavno drugih misli. Splošnega prepričanja tedaj ni. Ali naj povzročim voliven boj, dočim je veliko število mož na fronti. Posl. Noske je menda oktroi. Oktroi se najde vseh vrst in v vseh časih, tudi na Ruskem. Toda če je trenutek, ko se kak narod bori za obstanek, pravi za izvedbo takega oktroi, to si drznem dvomiti. (Desnica pritrdjuje.)

Priznali mi boste, da trezno sodim, če ob višku vojne razmišljam o tem, ali kaže to akcijo takoj začeti. Vse svoje dejanje in nehanje moram podrediti cilju, da srečno končamo vojno. Tudi danes se nisem mogel prepričati, da bi bilo drugače boljše. Politične boje odložimo

LISTEK.

Silvin Sardenko:

Mater Dolorosa.

(K uprizoritvi v »Marijinem Domu« v Trstu dne 25. marca in 1. aprila.)

Tiha nedelja — nedelja naših src, ko človek govori samo še z Bogom. Ob Njegovem trpljenju se vda in nosi vdano težak križ, ki so ga nosili krvavi dnevi. Po stoterih stopnicah sem prišel z Lesnega trga na grič, kjer priča prvo krščanstvo bazilika sv. Justa. Tiha nedelja. Od tam, kamor seže oko, bobni. Tiha nedelja!

Stopil sem v baziliko. Korariji so ravnokar odmolili in mir je vladal v nji. Mir je odseval iz starodavnosti, mir iz zastrtih križev in oltarnih slik. Mir v trpljenju. Kako je bidek in težak. Sedaj ga čutimo in živimo v dnu duše in zato smo bliže umevanju največje skrivnosti — Največjega Trpljenja, ki je Odršenje.

Iz bazilike v »Marijin Dom«, v pribelžišče in zatočišče slovenskih deklet v Trstu, kjer pride tiha nedelja do svoje besede z žalostno Materjo.

Bral sem že Mater Doloroso in se ne kje izrazil, da je Sardenkovo najboljšo delo. Uprizorjene še nisem videl. Sedaj, ko sem jo videl in slišal, vztrajam neomajno pri svojem mnenju. Na tiho nedeljo jo je treba videti in v deželi trpljenja in krvi, ko

Golgota so naši dnevi,
venčana s krvavo zoro . . .

in nam je goriška Kalvarija še v spominu in pred očmi — potem ne zabiš Mater Doloroso nikdar več.

Trpljenje!

Največjemu trpljenju in trpljenju goriških beguncev je bila posvečena uprizoritev. Kraljico trpljenja smo videli v Nazaretu, jo spremljali v Jeruzalem, čutili z njo na Golgoti in pod križem, in Materino žalost ob grobu je bila naša. Ob Marijinih spominih smo se obenem spominjali domačih hiš, tihih in mirnih in srečnih — ob Njej zapuščeni tisoče zapuščenih mater, ki jočejo za sinovi in kličejo z njo:

Grozen konec! Ali koča
bolj pretrese bolečina,
ko bo križ na gori dvignjen?
Ali mater? Ali sina?

In so razkropljene širom sveta, prepuščene samim sebi in svoji bolesti daleč od doma in

nikogar ni, da v eni vsaj
besedi z njim se duša sklone;
nikogar ni, da eno vsaj
mu težko misel razodene

Pa naj bi se ponudil mimogrede vesel dan — brez pomena je za tisoče naših mater, kot je bilo vabilo v Kano za Marijo, ko ni bilo Sina.

Prišla je pomlad in srečala Marijo na poti v Jeruzalem. Čudovita je in čudovita je njena pesem o cvetju. Marije ni vzveselila — tretja pomlad je bila, ki je imela uresničiti največje trpljenje. Tretja pomlad! Tudi k nam beguncem goriškim prihaja v tretje

kakor izza gozdnih mej
plabe srne plah pogled —

a kam pojde z mirtami, kam z lilijami? — Pasijonke, same pasijonke cveto na goriških tleh. Gledal sem pomlad in do solz mi je bilo. Spomnil sem se Vas, ki ste v Lipnici, Steinklammu, Brucku in sam Bog ve kod še, in vedel sem, kako pojde pomlad mimo Vas. S pasijonkami. In Vi se napotite z ljubečo mislijo v srcu proti domu — v Jeruzalem, na Kalvarijo, na Golgoto — s prošnjo, da bi Vam bilo dano še enkrat zreti, kar Vam je najdražje:

Gospod, še enkrat, enkrat še
na nizkost našo se ozri
in solzo našo zadnjikrat
otri z objekanih oči!

In na Golgoti, ali ne govori z Marijo tisoce in tisoce naših mater:

En sam pogled
izpila še bi rada
iz solznih mu oči.

Le eno še
besedo sladko rada
iz grenkih čula ust.

En sam še vzdih
usmiljenja bi rada
izdihnila pred njim!

Da, to je vzdih Matere in mater ob najbridkejšem trenutku! Umemo in občutimo ga, ker vemo, da

Mogočna kakor smrt
ljubezen je ognjena,
kot neugasli žar
iz solnčnega plamena.

Ne morejo vode
ljubezni pogasiti,
vse reke je nikdar
ne morejo vtopiti.

Taka je ljubezen naših mater — globoka in skrivnostna. In vsled te svoje ljubezni trpijo, trpijo te dni, dokler ne gredo za sinovi. Ena je bila, ki je prestala vse in izpila najbridkejši kelih. Kot Ona,

Nobena mati ne bi mogla
razbičnega sina zreti,
vse rane v srcu občutiti,
umirati, a ne umreti.

Srečala Ga je na poti v smrt, stala ob križu, ko je umiral, in po tem si

. . . kot v davnih dneh,
v naročju sin počiva;
nekdan je sanjal sladki sen,
sen smrtni danes sniva.

Nezakrivilno trpljenje — žrtvovanje, da dobi ob njem človeštvo mir. O vi vsi, ki hodite pot trpljenja, mislite na Mater Doloroso in mislite na Sina, za katerim vzdihuje na grobu:

Dete moje, moja sreča,
sreča moja neizmerna!
Kaj o tebi sanj nebeskih
sanjala je duša verna,
Danes sreča — zakopana

Dete moje, moja radost,
radost moja neizrazna,
kakor zvezda tihih noči
ti si bila mi prijana,
Danes radost — zakopana.

na čas, ko bomo z vso gotovostjo lahko gledali v svoj bodoči položaj. Ohraniti moramo načelo enotnosti in ta enota se tako sijajno izpričuje vsako uro v junaštvu naših vojakov.

Legar med vojnimi ujetniki.

Državni tajnik Zimmermann je nemškemu državnemu zboru sporočil, da je v ruskem taborišču Tocki 1. 1915-1916 za legarjem umrlo 10.000 do 15.000 vojnih ujetnikov. Iz Nemčije jih je bilo samo 450. Poveljnika taborišča so obsodili v težko ječo.

Mir in ruska revolucija.

Dunajski vojaški kritiki pišejo dne 29. marca: Zadnje dni sta petrograjska brzojavna agentura, ki je deloma v angleških rokah, deloma Reuter vedno zagotavljala, da je cela ruska armada prisegla zvestobo novi vladi in se oklenila njenega gesla, naj se vojska nadaljuje, dokler ne bosta osrednji velesili popolnoma poraženi. Ta poročila so tendenčno zlagana. Velika večina častnikov in vojakov je upala, da bo revolucija kmalu končala vojsko. Vojni program nove vlade je zadel zato na veliko nezadovoljnost, ki se je pojavljala v viharjih nastopih, v nekaterih armadah so bile celo pobune, ki so jih morali v krvi zadušiti. Vojaki na bojni črti so se že vojske popolnoma naveličali; želja, naj se prej ko mogoče sklene mir, se vedno bolj širi. Odposlanci vlade, ki navdušujejo vojake za nadaljevanje vojske, imajo zelo težavno nalogo. Agitacija od zunaj bi lahko zelo pospešila miru prijazna stremeljenja. Ni tudi resnično, da so vsi armadni poveljniki, zborni poveljniki in poveljniki vojaških okrajev v zaledju solidarni z novo vlado, veliko jih še čaka, kaj se pride. Višji častniki so zelo razočarani vsled strateškega poraza Angležev in Francozov na zahodu. Ruski kmetje in ruski delavci zahtevajo mir. Angleška armada bo morala se izvesti težko delo, če bo hotela iz ruskih vojnih sil zopet ustvariti zanesljivo angleško pičo topovom.

Odstop svetega sinoda.

Rotterdam, 28. marca. (Kor. ur.) »Daily Telegraph« javlja iz Petrograda: Sveti sinod je odstopil. Novi sveti sinod bodo kmalu volili. V prvi vrsti se bo moral posvetovati o reformi cerkve.

Veliki knez Nikolaj Nikolajevič za mir.

Amsterdam, 29. marca. »Petit Parisien« piše: Veliki knez Nikolaj Nikolajevič se je o izidu revolucije zelo neugodno izrazil. Veliki knez je sodil, da zavezniki niso niti materialno in tudi ne vojaško držali, kar so obetali. Več mescev je popolnoma počival dovoz iz Anglije in iz Francije. Anglija ni ničesar podvzela, če tudi je znala, da je od tega odvisna bodočnost Rusije. Sedanja položaja ne bo blagodejen Rusiji, kar se bo kmalu pokazalo. Vse do sedanje žrtve so bile zaman. Prepričan je, da mora Rusija skleniti mir, če hoče ostati velesila. Rusiji ne more nadaljevanje vojske koristiti, ker je v nji moč vojske tako uničena in razcepljena, da se narod upira, vsled česar bo mir za Rusijo še bolj neugoden.

47 kmetskih odposlanstev za mir.

Stockholm, 23. marca. V Petrogradu so sprejeli dozda 47 kmetskih odposlanstev, ki so izročila prošnje, naj se sklene mir in da naj se ozirajo na kmete.

Želje po miru v Rusiji.

Kolin, 29. marca. »Den« se peča z ruskimi vojnimi smotri. Izvaja: Osvo-

Mislite nanjo, Kraljico trpljenja, ki pravi:

Vse bridkosti sem prestala,
preihala slednji vzdih;
kaj da ne bi mogla biti
Tolažnica žalostnih.

In toliko bolj zaupljivo, ker je svetogorska Mati tudi begunka med begunci!

Prireditve se je v vsakem pogledu posrečila: polna dvorana občinstva — v prvi vrsti smo opazili premil. škofa dr. Andreja Karlina — ki je z velikim zanimanjem sledilo posameznim slikam in vlogam, ki so bile po večini v dobrih rokah. Zlasti Marija je bila mojstrsko podana; od vzneta, jočnega se trpljenja do najhujšega, vse njene izrazila tako, kot se jih redko, redko vidi na takih odrih. Dobre so bile še Suzana, Pomlad, Saloma in Magdalena; Angelu, Janezu, Veroniki in Klavdiji bi pripočel več iskrenega občutja, ki naj bi mu kretanje in od srca prihajajoče, ne naučene besede dale izraza.

Scenerija in kostumi so bili nalašč za to igro že v mirnem času priskrbljeni. — Pevske točke je uglasbil katehet Matej Škabar.

Kdor ni šel pogledat na tiho nedeljo Mater Dolorose, naj ne zamudi na cvetno nedeljo! Ne bo mu žal. Sicer bi bilo dobro, če bi katera izmed čitalnic dala to delo tudi v »Narodnem domu«. Občinstvo bi bilo gotovo hvaležno in zadovoljno.

Dr. J. L.

bodeni ruski narod pač ne more skleniti sramotnega miru, nadaljevati mora zato vojsko, da si izpremenjenimi smotri. Rusiji zadoščajo častni mirovni pogoji. Stradalna vojska se ne sme nadaljevati. Rusija stremi po častnem miru, ki zagotovi miren razvoj, kar naj se naznani nemškemu narodu.

Mirovni oklice ruski vojski.

Genf, 28. marca. »Echo de Paris« javlja: Položaj v Rusiji postaja vsak dan nejasnejši. Socialistično-revolucijski svet širi oklice, ki zahteva, naj armada glasuje, če naj se vojska nadaljuje ali sklene mir.

Nemiri na bojni črti.

Haag, 28. marca. Min. predsednik Lvov je izjavil: Na severni bojni črti so bili nemiri. Pri Brusilovi armadi so morali izvesti celo smrtne obsodbe.

Kruh, svoboda, mir!

Curih, 29. marca. Socialistično vodstvo v Petrogradu je izdalo oklice, ki sta ga podpisala Čaidze in Čenkeli. Oklice navaja: Geslo ruskega naroda je: kruh, svoboda in mir.

Vojaške demonstracije v Petrogradu.

Petrograd, 29. marca. (K. u.) Petrograjska agentura poroča 27. t. m.: Včeraj so demonstrirali razni polki petrograjske posadke. Med zastavami so prvačile z napisi: »Vojsko in svobodo!«

Danci o Miljukovi politiki.

Kodanj, 29. marca. (Kor. ur.) »Politiken« izvaja: Nota, ki jo je bil poslal Miljukov inozemstvu, ni v besedilu izročene v Kodanju obsegala ničesar o vojnih smotrih. Značilno je pa, ker je besedilo poslano v Francijo in Italijo obsegalo odločen odstavek o volji Rusije nadaljevati boj proti skupnemu sovražniku do konca. Veliki liberalni »Denj« je pisal: Začasna vlada lahko izjavi, da odklanja vse osvojitelne smotre, ki se napačno nazivajo oprostilni smotri. Volja ljudstva se je tozadevno pojavila tako jasno, da ni dvoma o stališču, ki ga bo zavzel postavodajalni zbor.

Moč delavskega sveta.

Stockholm, 29. marca. Moč petrograjskega delavskega sveta se je zopet povišala. Pridružili so se mu namreč vsi železniški, brzojavni in poštni uradniki, ki zdaj odrekavajo pokorščino začasni vladi in se pokore le Čaidzevim odredbam. Pristop je zakrivil vojni minister. Prepovedal je namreč pošiljati socialistične oklice vojakom na bojišče. Delavski svet je protestiral. Vlada je včeraj delavce zopet nujno pozvala, naj prično že delati. Vlada predlaga razsodišča, ki naj presojajo upravičenost stavk. Ker je beda v Petrogradu vedno večja, je sklenilo ministrstvo, da pošlje odposlaništva na deželo z nalogom, naj kmetom pojasne, kako potrebno je, da zalog več ne zadržujejo. O prenosu ruskega vrhovnega poveljstva se razglša: Aleksejev je le začasno generalisimus. Odbor dume se je pogajal z Ruskim, še preden je izbruhnila revolucija. General Ruski, ki je sovražil carja in absolutizem, je obljubil, da bo podpiral državni preobrat, če ga bodo imenovali za vrhovnega poveljnika. To so mu tudi obljubili. Stališče Ruskega v armadi je pa močno omajano. Povsod se namreč šepeta, da je Ruski carja izdal. Ministrstvo je zato nameravalo pustiti Nikolaja Nikolajeviča, ki ga je bil car imenoval za vrhovnega poveljnika, a vprašanje je postalo zopet pereče, ko je delavski svet zahteval, naj se Nikolaja Nikolajeviča odstavi. Aleksejevu so nato začasno poverili vrhovno poveljstvo.

Rodzianko o dumi.

Petrograd, 29. marca. (Kor. ur.) Petrograjska brzojavna agentura: Predsednik dume Rodzianko je izjavil: Duma zastopa mnenje dežele, dokler ne bo sklican ustavodajalni zbor. General Ruski je izjavil, da je na severnem bojišču vse v najlepšem redu in da je duh armade izboren.

Ruska moldavska armada ni proskrbljena z živežem.

Kodanj, 28. marca. V celi južni Rusiji je železniški promet zelo oviran. Posebno trpi zato moldavska armada. V Odesi so naskočili in opleni dve vojaški skladišči žita.

Proti Romanovičem.

Rotterdam, 29. marca. Glavno vodstvo delavske stranke in socialnih revolucionarjev je pozvalo vlado, naj ne veruje lojalnim izjavam velikih knezov, marveč naj vse člane dinastije Romanovičev zapre.

Neruski narodi za revolucijo.

Rotterdam, 29. marca. »Daily Telegraph«: Vsi neruski narodi pozdravljajo navdušeno novo vlado. Posebno navdušeni so Armenci in mohamedanci na Kavkazu, dalje Asti, Lehi in Ukrajinci. Judovski listi, ki so bili dve leti zatrti, zopet izhajajo.

Večina Rusov za republiko.

London, 2. marca. (K. u.) Poročevalec lista »Central News« se je v torek razgovarjal s pravosodnim ministrom Kerenškim, ki je čel, da se bo velika večina Rusov izjavila za republiko.

Buchanan obolet.

Stockholm, 29. marca. Angleško veleposlaništvo poroča, da je angleški poslanik baje obolet na mrzlici. Nastavljenci veleposlaništva pa sami trde, da je bil Buchanan med nemiri ranjen.

Buchanan o položaju.

Stockholm, 29. marca. »Times« in »Morning Post« poročata: Veleposlanik Buchanan opisuje v svojih tajnih poročilih položaj v Rusiji zelo pesimistično. Graja, da je storila začasna vlada veliko napako, ker ni takoj proglasila ustavnega vladarja. Široke plasti ruskega naroda niso naklonjene republik in niso zrele za njo. Kako sodijo množice, kaže priprosta epizoda. Ne glede na revolucijo roma vsak dan brezštevilno ljudi h gomilam Romanovičev v Peter Pavlovo katedralo; krake jih s cveticami, prižigajo luči in molijo. Rusija brez vladarja je drevo brez korenine.

Položaj v Rusiji sporazum še vedno skebi.

Genf, 29. marca. »Gazette de Lausanne« razpravlja na uvodnem mestu o razmerah v Rusiji. Izvaja med drugim: Dejstvo, da Buchanan Lloyd Georgeju še vedno poroča o nevarnem položaju v Rusiji, najbolj dokazuje, da vzbuja položaj v Rusiji skrb. Buchanan je tako dobro poučen, da se mu sme vsaka beseda verjeti.

Nova organizacija ruske armade.

V Rusiji odpravili vojna sodišča.

Petrograd, 29. marca. (K. u.) Vojni minister je odpravil vojna sodišča. Bivši vojni minister Polivanov je odpotoval v glavni stan, ki ga bo popolnoma preosnoval.

Novosti v ruski armadi.

Amsterdam, 29. marca. (K. u.) »Allgemeen Handelsblad« poroča iz Petrograda: Komisija za preosnove v armadi je sklenila, da bodo preosnove zasledovale sledeča temeljna načela: 1. Odpravi se ancieneteta (napredovanje po letih) v višjem poveljstvu in v generalnem štabu. 2. Subalterne častnike bodo neposredni predstojniki prosto volili in 3. uvedejo osebno odgovornost predstojnikov za subalterne častnike, ki so jih izvolili. Odposlanci vojakov in častnikov prihajajo z bojišča vsak dan v dumo. Vojni komisiji izjavljajo, da zahtevajo njih čete, naj se vojska nadaljuje do odločilne zmage. Predsednik dume Rodzianko je izdal oklice, ki poziva posestnike in kmete, naj obdelajo vso zemljo, da bodo pokrili, kar potrebuje armade in dežela.

Odpusti častnikov.

Rotterdam, 29. marca. »Daily Chronicle« poroča, da je petrograjska začasna vlada odpustila 150 štabnih častnikov, med njimi 12 generalov.

Kdo postane v Rusiji vrhovni poveljnik.

Genf, 29. marca. General Ruski, ki je prvi brez zadržkov pristopil k prekucijski stranki, ima zdaj največ nade, da postane generalisimus. Če se mu bo podredil Aleksejev ali če bo odstopil, se še ne ve.

Nov ruski vojaški list.

Iz Kodanja poročajo: Častniški zbor v ruskem glavnem stanu je sklenil izdajati nov vojaški list z naslovom »Narodna armada«.

Kmetske narodne straže v Rusiji.

Petrograd, 29. marca. (K. u.) Petrograjska brzojavna agentura: Z dežele se poroča, da ustanavljajo kmetje narodno stražo, ki bo nadomestila policijo. Kmetje so v več gubernijah prostovoljno znižali cene živilom.

Vojska z Rusi in Rumuni.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 29. marca. Uradno: Le naši proizvedovalni oddelki so živahnejše delovali, sicer nič novega. Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, fml.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berlin, 29. marca. Veliki glavni stan:

Splošno mirno.

Prvi generalni kvartirni mojster: pl. Ludendorff.

Italija razburjena.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 29. marca. Uradno: Na Krasu so vidne naskakovalne patrulje pošpoka številka 64 zahodno Jameli v sovražne tarke, ujele so

tam 20 mož in zaplenile 2 strojni puški. Naši letalci se mečali bombe na italijanski tabor pri Fodasabotinu.

Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, fml.

Italijansko uradno poročilo.

28. marca. Običajni nastopi obeh artiljerij. Posebno močno so streljali v mejnem odseku, ob Vipavi in na severnem robu Krasa. O malih praskah se poroča iz prelaza Monte-Croce (Visoki But), iz Dolja (srednja Soča), jugovzh. od St. Petra (Gorica) in iz odseka Lukatič (Kras). Sovražnika smo odbili in ujeli nekaj mož.

Italijani odpošljejo umetnine iz Milana na jug.

Lugano, 28. marca. Ukrenilo se je, da bodo prepeljali umetnine iz Milana na jug.

Robertson na italijanskem bojišču.

Lugano, 28. marca. »Agenzia Stefani« poroča: Načelnik angleškega generalnega štaba Robertson si je ogledal italijansko bojno črto in se posvetoval s Cadornom. Italijanski kralj mu je podelil red sv. Mavricija.

Italija pod utiskom razmer v Rusiji.

Curih, 29. marca. Rimski dopisnik »Tagesanzeigerja« piše z italijanske meje: V Rimu in celi deželi je tak položaj, kakršen je bil v Rusiji pred revolucijo. Iz vseh krajev se poroča o težavah prehrane, ki so posledice podmorske vojske. Vlada se pripravlja na najhujše možnosti.

V Italiji veliki upori?

Berlin, 29. marca. Tukajšnji po- učeniki krogi potrjujejo, da divja v Italiji že tri dni revolucija.

Trajni nemiri v Turinu.

Lugano, 29. marca. Ker postajajo nemiri v Turinu vedno hujši, so v mestu razglasili oblegovalno stanje.

Iz italijanskega senata.

Curih, 29. marca. (K. u.) Italijanski senat je razpravljaj včeraj o interpelaciji senatorja podadmirala Dasteja. Mornariški minister podadmiral Corsi je rekel, da ne more nadrobno poročati o zgradbah ladij. Senat je razpravljaj nato o škodi, ker je prepovedan izvoz breskev. Poljedelski minister Raineri je izjavil, da so izvoz prepovedali glede na dogovor z Anglijo, da se ne okoristijo sovražniki. V običajnem voščilu povodom počitnic je rekel ministrski predsednik Boselli: Vse naše želje in nade se osredotočujejo na tisto zmago, ki jo narod sme z zaupanjem pričakovati. Zmagati moramo mi in naši zavezniki, s katerimi se vojskujemo, da bo zmagala kultura.

Curih, 29. marca. (K. u.) V italijanskem senatu je povodom razprave o izdaji spisov Cezarja Battistija na državne stroške senator Tommasini v svojem govoru rekel: Vešala so posvetila Battistijevo mučeništvo. Battisti predstavlja tipus italijanskega naroda, ki ga Avstrija tlači.

Boji na zahodu.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berlin, 29. marca. Veliki glavni stan:

Med Lensom in Arrasom živahen boj s topovi, ki je trajal tudi ponoči. Pri Croisilles in Ecourt-St. Mein severno vzhodno Bapaume se je razvil, predno je napolnil dan, boj, v katerem so izgubili Angleži veliko mrtvih in so naši varnostni oddelki ujeli 1 častnika in 54 mož. V Champagni se je izjalovilo podnevi več napadov Francozov z velikimi izgubami za nje, ko so nameravali zopet pridobiti iztrgane jim jarke.

Na levem bregu Moze je zabranil včeraj naš obrambni ogenj nameravane napade na višino 304; danes zjutraj se je izjalovil na široki bojni črti izvedeni napad v ognju, na nekem mestu pa s protinapadom.

Vzhodno Verduna so sestrelili naši letalci dva zavezana zrakoplova. V zračnih bojih in z obrambnim ognjem smo sestrelili 4 sovražna letala.

Prvi generalni kvartirni mojster pl. Ludendorff.

Položaj na zahodnem bojišču.

Berlin, 28. marca. Uradno: Nemške varnostne čete so tako spretno nastopale, da sovražnik ni vedel, če se bori z zadnjimi oddelki ali z nemško glavnosilo. Nemške varnostne straže so zapustile podrtje vasi in postojanke, da so izvabile sovražnika pod lastne topove. Nitro so nato zopet naskočile in vzele zopet izpraznjeno postojanko. Če se je napad ponovil, so jo zopet zapustile. Z osredotočenim ognjem smo zadali sovražniku najtežje izgube.

Francosko uradno poročilo.

27. marca ob 11. uri ponoči. Sovražni topničarji so med Somme in Oise obstreljevali naše postojanke na bojni črti Roupy-Essigny-Benay; naši topničarji so

besno odgovarjali. Nemci so poskušali večkrat napasti, a naš ogenj je zadrževal. Naše čete so južno Oise izpopolnjevale svoje uspehe. Ves spodnji gozd Coucy in vasi Petit-Barisis, Vernelin in Coucy-la-Ville smo zasedli. Naši prednji oddelki so dosegli nekaj točk zahodnega roba gozda Saint-Gobain in gorskega gozda Coucy. Naše izgube v teh bojih so bile malenkostne.

Severno Soissona smo znatno napredovali severno Neuville, proti Margivalu in severovzhodno Leuilly. V Argonih smo povodom presenetljivega napada v odseku Bolante ujeli 20 mož. Na bojni črti pri Verdunu precej živahen topovski boj proti višini 304 in severno Bezonvauxa. — Na ostali bojni črti trajno obstreljevanje.

28. marca ob 3. uri popoldne. Severno Ailette smo zopet napredovali v odseku vzhodno Neuilly in Neuville in južno Morgivali, kjer smo vzeli več važnih opiralšč.

Angleško uradno poročilo.

27. marca. Naša konjica je pregnala dopoldne sovražnika iz vasi Longanesnes, Liéramont in Equancourt, ki so jih zdaj zasedle naše čete.

Najresnejša ura.

Genf, 29. marca. Major Civrieux piše v »Matinu«: Napočila je od bitke pri Marne najresnejša ura, ki bo odločila usodo Francije. Bitka, ki se bo zdaj bila, bo odločilna.

Nemška bojna črta na Francoskem skrajšana za 40 do 50 km.

Berlin, 28. marca. Vojaški sotrudnik lista »Stockholms Tagebladet« hvali nemško prostovoljno umikanje na zahodu, s katerim se je skrajšala bojna črta za 40 do 50 km. rostih je več stotisoč mož.

Angleži le počasi napredujejo.

Rotterdam, 29. marca. »Daily Chronicle« poroča iz francoskega glavnega stana: Angleške težke topove v izpraznjenem ozemlju spravljajo le počasi naprej. Sovražnik je namreč položil veliko min, kar napredovanje zelo ovira.

Dva tisoč milijonov škode v izpraznjenem ozemlju.

Bazeli, 29. marca. »Daily Telegraph« poroča: Zaveznike bo stalo najmanj dva tisoč milijonov, preden bodo vojaško pripravili ozemlje, ki so ga izpraznili Nemci.

Delavski nemiri v Londonu.

Genf, 29. marca. »Temps« poroča, da so nastali v Londonu delavski nemiri in da se boje nepolitične splošne stavke.

Na Španskem odpravljena ustava.

Madrid, 29. marca. (K. u.) Agence Havas: S posebnim dekretom so v vseh provincah preklicali ustavna jamstva. (To se je zgodilo vsled tega, ker so delavci napovedali glavno stavko.

Ministrska kriza na Švedskem.

Berlin, 29. marca. »Berliner Tageblatt« poroča iz Stockholma: Ministrstvo Hammerskjöela bo odstopilo.

Turška zmaga na Sinaju.

Carigrad, 28. marca. Uradno: Sovražnik je, kar smo že dolgo pričakovali, 26. t. m. pričel napadati po skrbni prejšnji pripravi. Boj, ki se je pričel 27. t. m. popoldne pri Gazi, se je končal s sijajno zmago Turkov. Angleži so nastopili s približno štirimi divizijami in z mnogimi težkimi in lahki topovi in z oklopnimi avtomobili. Bitka se je bila dva dni. Sovražne izgube so bile težke. Veliko mrličev je ostalo na bojišču. Ujeli smo 200 mož, med njimi enega častnika, zaplenili en oklopn in dva druga avtomobila. Sovražnik se umika proti jugozahodu; naše čete ga preganjajo.

Gaza

Ieži tri km ob sirski obali, 80 km jugozapadno Jeruzalema.

Pruski Poljaki in vladne obljube.

Poročali smo že o govoru kneza Radzivila v pruski zbornici. Podajemo še nekatere stavke: Nova poljska država bo morala biti dovolj krepka, da bo pomnožila jamstvo za bodoči mir Evrope. Če bo Prusija pravična svojim Poljakom, bo to dobro vplivalo na novo Poljsko. Nemogoča pa je politika, ki ne bi priznala narodnih pravic in kulturnih potreb, pač pa vztrajala pri upravnih omejitvah nasproti Poljakom. — Vojvoda Trachenberg je vladni priporočal, da naj odpravi naseljevalno postavo, in dovoliti poljski jezik pri verouku, v družini in na shodih. — V imenu vlade je minister Breitenbach izjavil, da ta že razmišlja o odpravi razlastilne postave in o olajšavah glede poljskega jezika. V naseljevalni zakon pride druga praksa, P...

skih državljanov na domačih tleh. Vlada misli kmalu končati svoja razmišljanja. — (Vseh teh zanimivih stvari ni bilo v točnih graških listih. Op. ur.)

Razna poročila.

Drobne politične vesti.

Dunaj, 29. marca. Cesar je dopoldne sprejel bosanskega deželnega predsednika generala Sarkotića, zunanjega ministra grofa Czernina in ministrskega predsednika grofa Clam-Martinitica.

Budimpešta, 29. marca. Grof Tisza je imel hudo influenco, ki se mu boljša.

Dunaj, 29. marca. Danes pride sem turški vojni minister Enver-paša.

Budimpešta, 29. marca. Še vedno se govori o koncentracijskem ministristvu; Tiszova bolezen je podprla te govore. Tudi Andrassyjev obisk na Dunaju spravlja s tem v zvezo. Cesar bo menda sprejel Wekerla. Szerenyja, Zichyja, Batthyanyja, Tota in Naszonyja, voditelja demokratov.

Dunaj, 29. marca. Na Dunaj je prišla deputacija galških Nemcev, ki hoče Nemcem in vladni dokazati, da galški Nemci sedaj nimajo nobenih pravic. Postavili bodo posebne zahteve glede šolske in uprave.

Vojaško popisovanje brezposelnih v Budimpešti.

Budimpešta, 29. marca. (K. u.) Magistrat je razglasil odlok honvednega ministristva, po katerem se morajo prijaviti vsi brezposelni moški letnikov 1865 do 1899.

Princ Friderik Karel Pruski ni umrl.

Berlin, 28. marca. »Lokalanzeiger« poroča: Princ Friderik Karel Pruski, ki je padel v zračnem boju na zemljo, živi in bo ostal živ, ker se je operacija srečno izvedla.

Dnevne novice.

+ Po smrti odlikovan slovenski častnik-junak. Red železne krone 3. vrste z vojno dekoracijo in z meči je dobil ponesrečeni nadporočnik 78. pp. Maks Sever.

+ Odlikovanja. Red železne krone 3. vrste z vojno dekoracijo in z meči sta dobila podpolkovnik 88. pp. Kamilo Polajnar pl. Kankerburg in pred sovražnikom padli nadporočnik 97. pp. Leon Hoffmann. — Viteški križec Franc Josipovega reda z vojno dekoracijo je dobil polkovni zdravnik dr. Josip Rut, pri rez. bolnišnici št. 2 v Ljubljani. — Vojaški zaslužni križec 3. vrste z vojno dekoracijo in z meči so dobili: poročnik 2. bos. herc. pp. Ivan Perko, nadporočnik 68. pp. Edvard Perko in nadporočnik 25. težkega polj. top. p. Franc Tomše pl. Savskidol. — Zlat zaslužni križec s krono na traku hrabrostne svetlinje je dobil asist. zdravnik garn. bolnišnice št. 9 dr. Matija Hočevar. — Srebrni zaslužni križec s krono na traku hrabrostne svetlinje so dobili: narednik 4. dom. pp. Josip Perše, pri etapnem postajnem poveljstvu v Šmohorju, okrajni stražmoister bos. herc. orož. zbora Franc Šorn, narednika 27. črnovoj. okraj. pov. Leon Terstenjak in Franc Podboj. — Srebrni zaslužni križec na traku hrabrostne svetlinje je dobil poddes. 7. pp. Andrej Bradič. — Srebrno hrabrostno svetlinjo 2. vrste sta dobila poročnik 6. lov. bat. Bračič Roman in desetenik 3. pion. bat. Toplak Josip. — Bronasto hrabrostno svetlinjo je dobil častniški sluga 19. težkega polj. top. p. Slapar Franc.

— Smrt na kosa. Umrla sta v Novem mestu Anton Uhan, mestni zidar, star 76 let, in železniški mojster v pok. g. Jožef Udovč, star 77 let. Njegovo smrt je baje povzročila velika žalost po izgubljenih sinovih, v katere je stavil vse upanje. — Na Drski je umrl po Dolenjskem in Hrvaškem dobro znani in sloveč tesarski mojster g. Franc Jerman, star 70 let. — V bolnišnici v Nagykirkinda je umrl kot rezervni vojak g. Franc Barbo, posestnik v Toplicah pri Šmarjeti na Dolenjskem. — Pri Sv. Pavlu pri Preboldu je umrl vpokojeni rudniški uradnik Rudolf Vasle. — Umrl je nadučitelj v Trnji vasi g. Franc Saffron. — V Mariboru je umrla usmiljena sestra Hildegarda roj. Pajk. stara 56 l. — Umrl je v Celju črnovojnik 87. pešpolka Jožef Galovič. — V Celju je umrl dijak šestega gimn. razreda Jožef Rožič. — Umrl je v Gradcu infanterist Jožef Presterl.

— Potres na potres. Iz okolice Cerkije pri Krškem: V noči od ponedeljka na torek (26. na 27. marca) so ljudje čutili v naši okolici tri potresne sunke. Tretji je bil ob 2. uri po polnoči, ki nas je vzdramil iz sna. Bil je izredno močan, pohištvo je odskakovalo, nekatere hiše so močneje razpokale. — Vreme imamo zelo slabo: dež in sneg, sneg in dež! Kdaj se bo kaj naredilo na snegu?

Hči izdela mater. Svoj čas je bila na Dunaju umorjena zelo stara postrežnica Jožefina Sikora. Kot morilko so zaprli 18-

letno zidarjevo hčer Jožefino Nutil, ki je pred preiskovalnim sodnikom v polni meri priznala zločin in odločno izjavila, da je izvršila umor sama in iz lastnega nagiba. Pri glavni razpravi, ki se je vršila te dni na Dunaju, je pa Jožefina Nutil izpovedala, da ona ni imela nič opraviti z umorom, marveč je istega izvršila njena mati, a sta se potem domenili, da bo hčer prevzela krivdo nase, češ, kot mladoletna bo dobila le malo kazen, mati bo pa lahko ostala pri otrocih. Poklicali so mater in ta je vprico hčere jokaje priznala celo lastno krivdo. Razpravo so preložili.

Vpoklici prebirancev.

Avstrijski in ogrski črnovojniki, ki so bili pri prebiranjih izpoznani kot sposobni za orožje letnikov 1891 do 1872, morajo, če že niso pritegnjeni v službo z orožjem, ali če niso te službe oproščeni, odriniti pod orožje: 1. V letih 1891 do 1878 rojeni 16. aprila 1917 in 2. v letih 1877 do 1872 rojeni dne 2. majnika 1917. Tisti, ki bodo pri naknadnih prebiranjih po tem roku izpoznani za sposobne, morajo v 48. urah pod orožje. Tisti teh letnikov, ki so prostovoljno vstopili v skupno armado, vojno mornarico ali deželno brambo, morajo tudi po svojih pod 1. in 2. navedenih letnikov 16. aprila, oziroma 2. majnika 1917 odriniti pod orožje.

Ljubljanske novice.

Ij Odlikovan je bil z zlatim zaslužnim križcem na traku hrabrostne svetlinje črnovojniški inženier Roman Treo, sin stavbenika Viljema Treo v Ljubljani.

Ij Prememba trgovin z moko v II. in IX. okraju. Z mestnega magistrata poročajo: Ker se je g. Tomcu na Karlovske cesti odvzela prodaja moke, bodo prodajali moko: na izkaznico št. 6 g. Klemenc, Dolenjska cesta; na izkaznico št. 41 g. Marčič, Dolenjska cesta in na izkaznico št. 42 g. Fojkar, Dolenjska cesta. Prodaja kruha ostane neizpremenjena, kakor dosedaj.

Ij Premožni cunjar. Jožef Marn, 60 let star, samski bivši pekovski pomočnik, rojen v Sneberjih, stanoval je v nekem železniškem vozu v Linhartovi ulici. Omenjeni že delj časa ni delal pri svojem obrtu, marveč se je bavil s pobiranjem cunj. Poleg stanujoča stranka ga je pred kratkim neko jutro našla mrtvega. Zdravniški ogled je dognal, da je moža zadela kap. Nikdo ni slutil, da je bil umrl v posesti tolike množine denarja. Pri njemu se je našlo šest hranilnih knjižic z vlogami 12.700 K, 363 K gotovine, srebrna žepna ura z verižico in delavska knjižica. Gotovo bode dedič, če jih ima kaj, ta zapuščina razveselila.

Ij Ljubljanskega uradnega lista. V uradni »Laibacher Zeitung« čitamo naslednji inserat: »Zwei junge, nette Fräulein aus Triest suchen ehrbare Bekanntschaft mit zwei diskreten, älteren Herren. Nur ernst gemeinte Zuschriften unter »Carmen-Carlotta« an die Administration dieser Zeitung.« — Prosimo državno policijo, da to korespondenco pri upravi uradnega lista zapleni in te dve »junge, nette Fräuleins« izžene iz ožjega vojnega ozemlja, deželno vlado pa prosimo, da upravnistvu uradnega lista zopet enkrat pove, da take službe v inseratih ne sme opravljati uradno glasililo.

Ij Za učiteljstvo. K včerajšnji notici pod tem naslovom se nam dodatno poroča, da je tudi odbor »Slomškove zveze« že 21. t. m. (pod vlož. št. dež. odbora 4153) vložil na veleslavni deželni odbor prošnjo, da bi dobilo ljubljansko učiteljstvo mast oz. slanino po znižani ceni.

Ij Ogrski poslanec Szmrecsanyi, ki je zelo napadal hrvatsko-srbsko koalicio je vršil svojo vojno službo pri Rdečem križu tudi v Ljubljani, kjer so ga videli v zelo lepi uniformi.

Ij Izgubil se je damski ovrtnik iz čipk (fušu) v Selenburgovi ulici. Pošteni najditel je naprošen, naj ga odda v trgovini g. Magdiča, Ljubljana.

Ij O izkuhu, na katerem je obešen napis, da so mu posla živila, se nam poroča, da jeobra t zaprt, ker nima kuriva, založe jestvin so pa skoro popolnoma posle, ker je izkuh moral prej postrezati na stotine vojakov. Pošel je popolnoma tudi krompir in je tozadevno vložena prošnja na deželno vlado za dovoljenje samolastnega nakupa krompirja, a prošnja še ni rešena. Ako bo prošnja ugodno rešena, bo izkuh zopet odprt.

Primorske novice.

Odlikovanje. Zlat zaslužni križec s krono na traku hrabrostne svetlinje je dobil poštni kontrolor Karel Zottich pri poštnem in brzojavnem ravnateljstvu v Trstu v priznanje izvršnega službovanja pred sovražnikom.

Umrla je goriška begunka Ivana Saksida iz Budimpe. obč. Dornberk. Se-

danje bivališče ji je bilo Stankovo, v čateški občini in župniji. Njena želja, da bi se skoro povrnila v svoj domači kraj, se ji ni izpolnila. Stara je bila 53 let. Lahka ji bodi zemljica dolenjska!

Glavnim ravnateljem »Riunione Adriatica di Sicurtà« v Trstu je imenovan dosedanji glavni tajnik dr. Arnold pl. Frigyesy.

Parlament?

»Münchener N. N.« poročajo z Dunaja, da bo nemški skupni izvršilni odbor lahko orožje proti nenaklonjenim vladam in slovanskim strankam. Poročevalec pravi, da je izjavi ministrov Urbana in Bärenreitherja vzeti kot prav določno obljubo, da bo Clam-Martinić navzlic slovanskim protestom in jugoslovanski grožnji v doglednem času izvedel nemški državni jezik, razdelitev Češke in nov zbornični poslovnik. V prihodnjem državnem zboru bodo še sedeli Poljaki. Seje bodo najbrže polne razburjenja. Za pravcati vihar je dovolj gospodarskega gradiva in političnega netiva.

Gospodarske beležke.

Nove cene za govejo živino. Z ozirom na odlok c. kr. poljedelskega ministristva z dne 12. marca 1917 je izdala c. kr. deželna vlada v Ljubljani dne 19. marca leta 1917 naredbo glede najvišjih cen za klavno govedo. S to naredbo so bile do sedaj veljavne najvišje cene za klavno govedo nekaj zvišane, in sicer tako, da je najvišja cena za I. kakovost pri volih 3 K 50 vin., za II. kakovost 3 K, za III. kakovost 2 K 50 vin. kilogram žive teže. Za krave I. kakovost 3 K 10 vin., II. kakovost 2 K 70 vin., III. kakovost 2 K 30 v. za kilogram. Za telice in bike I. kakovost 3 K 30 vin., II. 3 K, III. 2 K 40 vin. kilogram žive teže. Za koščeno živino pa so najvišje cene 1 K 80 vin. kilogram žive teže. C. kr. poljedelsko ministristvo je izdalo tudi natančen predpis, kako se ima kakovost posameznih vrst živine odceniti ter je izreklo v svojem odloku z dne 12. marca t. l., da mora dati živina I. kakovosti najmanj 50 odstotkov mesa od žive teže. Izrečno pravi c. kr. poljed. ministristvo, da, kakor skušnja uči, sedaj živine I. kakovosti skoro ni več najti ter jo je dobili le v obratih poljedelskih industrij, to je pri cukrarnah, pivovarnah itd. Naravnost slučaj pa je, ako se dobi živina I. kakovosti pri navadnih kmečkih gospodarstvih. C. kr. poljedelsko ministristvo pravi v svojem imenovanem odloku tudi, da se kot živina I. vrste, oziroma kakovosti ne more smatrati razmeroma najboljše živina, ki se najde v deželi, nego da je treba I. kakovost absolutno dognati. Kot živino II. kakovosti je smatrati živino, ki je dobro spitana in zelo mesnata. Kot živino III. kakovosti pa je smatrati živino, ki je naravno rejena, čeprav ne posebno debela, vendar pa še mesnata. Kot koščeno živino pa je smatrati vidno skumrano živino, ki se sploh ne more imenovati klavna. To kvalifikacijo je izdalo c. kr. poljedelsko ministristvo ter je torej od ministristva predpisana. Zgoraj imenovane cene so v smislu imenovanega ministrskega odloka smatrati kot najvišje cene, višje se živina sploh ne sme plačevati ter bi bilo to kaznivo. »Kranjsko deželno mesto za dobavo klavne živine« pa je v prid živinorejcem na Kranjskem napravilo pri II. kakovosti, torej pri res lepi živini, še dve stopnji glede cen zato, da pride tem več živine lahko pod II. kakovost, namesto da bi ostala pod III. Vole II. vrste a) se torej plačuje po 3 K, II. vrste b) 2 K 75 vin., krave II. vrste a) se plačuje po 2 K 70 v., II. vrste b) 2 K 50 vin., telice in bike II. vrste a) 2 K 85 vin., II. vrste b) 2 K 60 v. kilogram žive teže. Kot II. vrsto a) je smatrati dobro spitano živino, ki da 46 do 48 odstotkov mesa od žive teže. Kot tako živino je smatrati torej splošno najboljšo živino, ki se nahaja sedaj pri nas. Živina II. vrste b) je nekoliko lažja, vendar pa dobro rejena in res mesna. Ostale kvalifikacije seveda ostanejo. — »Kranjsko deželno mesto za dobavo klavne živine v Ljubljani«.

— Pomanjkanje krst. Graški listi poročajo, da so pogrebni zavodom že skoraj popolnoma posle krste in se je bati, da bi ostali brez njih. Prizadeti krogi so se obrnili na merodajno mesto za odpošč. Upati je, da pri nas ne pride tako daleč, kakor na Angleškem, odkoder se je poročalo, da leže mrlič po 14 dni nepokopani, ker manjka krst.

Na morju.

Plen podmorskih čolnov mesca februarja. Berlin, 29. marca. Uradno: Vsled vojnih ukrepov osrednjih velesil je bilo, ka-

kor se je naznanilo, uničenih skupno 368 trgovskih ladij, ki so obsegale 781.500 ton. Med njimi je bilo 292 sovražnih ladij, in sicer 269 angleških, 47 francoskih, 28 italijanskih, 8 ruskih, 4 belgijske, 2 portugalske in 1 japonska. Pri 33 ladjah se imen in narodnosti ni dožalo. 20 vseh jih je bilo med njimi angleških. Izguba Angležev se zato ceni februarja okroglo na 500.000 ton. Med 76 nevtralnimi ladjami jih je bilo 38 norveških, 14 nizozemskih, 2 grški, 7 švedskih, 3 ameriške in ena neznana. Med 781.500 bruto tonami, ki so jih potopili februarja, se tovor za 475.000 ton ni dožal. Ostalih 306.500 ton je obsegalo med drugim: 119.000 ton vojnega blaga, 91.500 ton premoga, 16.000 ton olja in petroleja, 11 tisoč 800 ton soli, 4800 ton železa, 11 tisoč 300 ton rude, 550 ton kovin, 99.000 ton žita, 14.000 ton drugih živil, 8700 ton krmil, 36.000 ton lesa, 23.100 ton raznih tovorov, med njimi 1500 ovojev kož, dalje 15.000 ton težkega blaga, 70.000 m sukna, 300 konj in tri milijone zlata.

Trije angleški rušilci potopljeni.

Berlin, 29. marca. (K. ur.) Uradno: Neki naš podmorski čoln, ki se je nedavno vrnil, je naletel pred tedni zahodno od Invergabbarda na keso nedavno razbite ladje z napisom »Manly« (»Manly« je l. 1914. v morje izpuščen 1000-tonski angleški rušilec).

Haag, 29. marca. (Kor. ur.) Korespondenčni urad poizve z dobro poučene strani k poročilu Reuterjevega urada z ne 19. marca o potopu angleških rušilcev ponoči 18. marca v boju z nemškimi pomorskimi silami, da sta bila potopljena rušilca »Paragon« in »Llewellyn«. Prvi se je potopil, drugi je bil močno poškodovan.

× × ×

Uničeni rušilci so bili vsi izpuščeni tik pred vojsko v morje. Rušilec »Manly« je bil najmodernejši in je vozil z brzino 35. ostala dva pa z brzino 30 morskih milj. Vsi trije rušilci so bili oboroženi s tremi 10,2 cm topovi in z dvema cevema. Posadka »Manlyja« je štela 120 mož, »Llewellyna« in »Paragona« pa 100 mož.

Italijansko uradno poročilo o podmorski vojski.

Rim, 29. marca. (K. u.) Mornariško ministrstvo poroča: V tednu, ki je potekel 25. marca, se je pripeljalo v vsa italijanska pristanišča 517 trgovskih ladij vseh narodnosti s 452.870 tonami, odpeljalo pa 489 trgovskih ladij s 375.560 tonami. Podmorski čolni so potopili 4 italijanske parnike pod 2000 ton in 1 jadrnico pod 100 tonami. Neki napadeni italijanski parnik je ušel.

Admiral pl. Capelle o podmorski vojski.

Berlin, 29. marca. (Kor. ur.) Proračunski odsek državnega zbora je pričel danes razpravljati o proračunu državnega mornariškega urada. Državni tajnik državnega mornariškega urada pl. Capelle je zaupno poročal o podmorski vojski. Vse nade so se razveseljivo uresničile. Izmišljeni so podatki v sovražnih in tudi v nekaterih nevtralnih listih, da bi bili veliko podmorskih čolnov uničili. Nasprotno: izgube so nižje, kakor je računala mornariška uprava. Novih podmorskih čolnov so brodomu februarja in marca veliko več pridružili, kolikor so jih izgubili. Tudi v marcu so podmorski čolni prav dobro delovali, dasi so v sled nastopa nevtralcov srečali veliko manj ladij. Mornarica zelo pozdravlja, ker se nevtralna plovba izogiba zaprtega morja. Mornarico prešinja zavest, da bo izvedla sprejeto nalogo do zmagovitega konca. Državni tajnik dr. Helfferich je pristavil: Kar smo od podmorskih čolnov v tehničnem oziru pričakovali, se je v popolni meri izpolnilo. Prepričani smo, da se bo tudi izpolnilo, kar smo v gospodarskem oziru pričakovali. Odsek se je nato odgodil. Zboroval bo zopet po Veliki noči.

11.000 tonski angleški transportni parnik zadel na mino.

London, 28. marca. (K. u.) Uradno: Transportni parnik »Tyndareas« (11.000 ton), ki je vozil en pehotni polk, je zadel 9. t. m. pri rti Angulas na mino. Dva na pomoč poslana parnika sta sprejela čete. Ladjo, ki je zelo poškodovana, so pripeljali v Simostown.

Pred mobilizacijo v Združenih državah.

Amsterdam, 29. marca. Iz Amerike se poroča, da bo izdano te dni mobilizacijsko povelje, s katerim bodo čete po deželi razdelili, kar je potrebno, ker se nameravajo demonstracije proti Wilsonovim vojnim načrtom. Nemci se boje v delavskih pokrajinah, kjer mora že vojaštvo vzdrževati red. Pri-

čakujejo, da bo Wilson razglasil oblegovalno stanje, ker tvorničarji groze, da bodo tvornice zaprli, če se to ne zgodi.

Ameriški parnik v Liverpoolu.

Milan, 28. marca. (Kor. ur.) »Corr. della Sera« javlja iz Londona: Ameriški prijatelji miru so ob prihodu ameriškega parnika »St. Louis« v Liverpool izjavili, da Nemčija noče vojske in da se jo je še mogoče izogniti, če se bo postopalo modro in previdno.

Na Tihem morju pogrešajo Američani devet ladij.

Haag, 28. marca. »Daily Telegraph« poroča: Na Tihem morju pogrešajo devet ameriških ladij. V Newyorku so zato zelo razburjeni.

Armada Nemcev v Mehiki.

Geni, 29. marca. »Petit Parisien« poroča iz Washingtona, da prihajajo vsak dan iz Mehike vznemirljiva poročila. Onstran mehikanske meje se sestavlja armada 150.000 do 200.000 Nemcev, o kateri se ne ve, če drži s Carranzo, Villom ali z Diazom.

Novo francosko posojilo v Ameriki.

Newyork, 28. marca. (K. u.) Morgan in tovariši naznanjajo, da so sklenili novo francosko posojilo v znesku 100 milijonov dolarjev proti dveletnim zadolžnicam s 5 in pol obrestmi.

»Vojska in mir«, misli selskega modrijana. »Domoljubova knjižnica«, I. zvezek. Pisatelj presoja razna vojske se tičoča vprašanja z verskega stališča; vsebino knjižice — 96 strani — je razdelil v tri dele: Vojska in Bog — Cerkev in država — in blaženi mir. Knjižico toplo priporočamo, kajti ne bo zlepa našemu narodu v sedanjem resnem času kakšna knjiga toliko koristila kot ta. Razlaga je zanimiva, lahko umljiva, kratka in jedrnat; naj bi ne bilo slovenske hiše, aktere stanovalci ne bi čitali te knjižice; nikdo je ne bo odložil brez koristi. Dobi se v Katoliški Bukvarni v Ljubljani in stane nevezana s poštnino vred le 1 K 20 vin.

Volički za uprego in breje svinje se bodo oddajale v soboto, dne 31. marca ob 10. uri dopoldne na pristavi »Kranjskega deželne mesta za dobavo klavne živine« v Ljubljani, Cesta v mestni log št. 15. — Kranjsko deželno mesto za dobavo klavne živine. 2

Naročajte nabitke iz usnja, s tem prihranite podplate. Cena z žeblički za en par za gospode K 1'80, za dame K 1'50, za otroke K 1'20. Zaradi drage poštne priporočila se naročiti za več parov skupaj. Dobe se pri Peter Kozina & Ko. v Ljubljani.

Išče se delaven, priden

voznik obnem kočijaz
vojaščine popolnoma prost.
FRANC DOLENZ, KRANJ.

Dobro ohranjeno ter lahko moško

= kolo =

se kupi. Ponudbe na upravništvo lista pod šifro »Tako 690«.

Zahvala.

Vsem, ki so nam med dolgotrajno boleznijo in ob smrti našega ljubljene sina, oziroma soproga, očeta in brata, gospoda

Josip-a Albreht

posestnik, krajni šolski odbornik, občinski svetnik itd., itd.

pomagali lajšati trpljenje in bolest, bodi izrečena srčna zahvala. Iskrena hvala tudi vsem darovateljem vencev in vsem, ki so spremili pokojnika na poslednji poti.

Hotedrška, 29. sušca 1917.

Zalujoči ostali.

Naprodaj je mlad, močan

konj

sposoben za vsako delo. Več se poizve pri županstvu občine Moste pri Ljubljani

Vabilo

na

občni zbor

Delniške stavbinske družbe »Union« v Ljubljani, ki se vrši

dne 19. aprila 1917 ob 4. uri popoldne v »Rožah« hotela »Union«.

Dnevni red:

1. Poročilo upravnega sveta o poslovanju in bilanci za leto 1916.
2. Poročilo nadzorovalnega sveta.
3. Volitev petih članov nadzorstva.
4. Eventualni predlogi delničarjev, ki se pa morajo vsaj osem dni prej naznaniti predsedništvu, da pridejo na dnevni red občnega zbora.

NB. Delničarji, ki hočejo izvrševati svojo volilno pravico, morajo pet dni pred obnim zborom položiti delnice v pisarni hotela »Union«, Miklošičeva cesta, od 11.—12. ure dopoldne.

Raka pri Krškem.

Dne 12. aprila t. l. ob 8. uri zjutraj se vrši na licu mesta pod jako ugodnimi pogoji prodaja

gradu Raka z gospodarskimi poslopji.

Zraven spada 25 oralov gozda, 6 oralov vinogradov in približno 9 oralov vrtov in travnikov. Prodajali se bodo posamezni objekti po parcelah tudi gospodarska poslopja z deli vrta na zahtevo posebej, sprejmejo se pa tudi ponudbe za posamezne dele ali pa za vse posestvo. Proda se tudi stavbeni material, opeka (strešnik), strešni stol itd. iz nekaterih poslopij, ako se kupci oglasijo. Prodalo se bode tudi nekaj rasičih smrek.

Natančni pogoji se izvedo na licu mesta. Pismene ponudbe naj se naslovljajo na: g. Ivan Modic, Nova vas pri Rakeku do 10. aprila t. l. 776 (3)

Raka pri Krškem.

Najnovejša, nepogorljiva asbestna štedilna luč

CARBONO

prekaša vse voščene in druge nočne štedilne svetilke, gori usakokrat, ko je bila napolnjena s petrolejem, 10 do 12 ur sužilo, mirno in enakomerno. »Carbano« traja, ako se uporablja usak dan, približno dve leti. Posebno priporočljivo čisti duhovščini za razsvetljavo večne luči. Pri požaru grobu in pri okienanju majniških altarjev. Cena brez stekla 60 vinarjev. Preprodajalci popust. Edina zaloga pri

Juliju Klein, zaloga stekla in porcelana, Ljubljana.

St. 1511/V. u.

Razglas

o klasifikaciji konj, ki se ima izvršiti leta 1917 pri mobilizacijskih razmerah.

1. Vsled razpisa c. kr. deželne vlade v Ljubljani z dne 7. februarja 1917, št. 3965, vrši se klasifikacija konj, ki se ima izvršiti leta 1917 pri mobilizacijskih razmerah, za mesto Ljubljano dne 11. in 12. aprila 1917, vselej ob 8. uri dopoldne na trgu Tabor.

2. Klasifikacija se vrši po okrajih, in sicer:

- a) dne 11. aprila za I., II., V., VI. okraj in Spodnjo Šiško,
- b) dne 12. aprila za III. in IV. okraj.

3. Konje je oba dneva ob istem času, in sicer ob določeni uri pripeljati na trg Tabor.

4. Za mladoletne konje veljajo tisti konji, ki so bili rojeni po 31. decembru 1913. Za te konje je treba doprinesiti živinozdravniška spričevala klasifikacijski komisiji, oziroma že popreje mestnemu magistratu.

5. Konje je privedi posamez in ob uzdi ter je obenem pokazati opremo za tovarno živino, ki spada k pripeljanemu konju.

6. Vozova in vprego je pustiti doma.

7. Razvidnice o konjih, ki so že pri prejšnjih klasifikacijah dobili razvidnice, je prinesiti h klasifikaciji seboj.

8. Vojaški zastopniki klasifikacijske komisije smejo ogledati na domu naznanjena vozila, jezdno opremo, konjsko opremo in opremo za tovarno živino. Vojaški zastopniki, katerim je naročeno pregledovanje, se izkažejo z uradnimi izkaznicami.

9. Lastniki konj in vozil, ki ne pripeljejo konj h klasifikaciji in ne pokažejo opreme za tovarno živino, kakor to določa zakon, se kaznujejo z denarno globo do 200 K, v slučaju neizterljivosti denarne kazni z zaporom v najvišji meri do 1 meseca.

10. C. in kr. vojna uprava bo v letu 1917 ob priliki klasifikacije konj nakupovala konje iz proste roke po vseh krajih, kjer se bo vršila klasifikacija konj. Vsak posestnik konj lahko pri tem ponudi prostovoljno svoje konje v prodajo. Nakupovali se bodo tudi konji z razvidnicami in žrebci. Prodajalec mora od kupnine plačati kolek za pobutnico in pogodbo.

Mestni magistrat ljubljanski,

dne 15. marca 1917.